

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/390/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5613210066
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5613210066.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom tamtiež, proti odporcom 1/ M. A., nar. X.X.XXXX, bytom A. XXX, 2/ G. A., nar. XX.X.XXXX, bytom U. G. XXX, 3/ M. A. (staršiemu), nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX, o zaplatenie 2.921,90 eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 6C/151/2013-93 zo dňa 14. apríla 2015 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** vo výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšku a vo výroku o trovách konania.

Rozsudok okresného súdu **z o s t á v a n e d o t k n u t ý** vo výroku o uložení povinnosti odporcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne a odporcovi 3/ zaplatiť navrhovateľovi sumu 564,16 eur spoločne s úrokmi z omeškania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) okresný súd uložil odporcom 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne a odporcovi 3/ zaplatiť navrhovateľovi sumu 564,16 eur. Vychádzal z toho, že vzťah medzi odporcami 1/ a 2/ a právnym predchodcom navrhovateľa je vzťahom spotrebiteľským. Nadväzne, hoci ide o tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah (§ 261 ods. 3 Obch. zák.), nie je možné naň použiť tie normy obchodného práva, ktoré odporujú právnej úprave spotrebiteľských vzťahov.

Okresný súd ustálil, že k zosplateniu (celého zostatku) úveru prišlo až navrhovateľ a s poukazom na nepreukázanie doručenia príslušnej písomnosti odporcom uzavrel, že k zosplateniu došlo 3.8.2012. V konaní navrhovateľ pritom uplatňoval nárok na zaplatenie 61 splátok od 20.10.2010 do 20.10.2015. Ku dňu zosplatenia teda dlžníci mali navrhovateľovi zaplatiť 22 splátok (po 47,90 eur) za obdobie október 2010 až júl 2012; celkom 1.053,80 eur (podľa vymedzenia zloženia splátky navrhovateľom pripadalo 608,52 eur na istinu a 445,28 eur na úrok).

Okresný súd zdôraznil, že po zosplatení úveru už navrhovateľ nemá právo na úroky, pretože táto odplata za úver prináleží len za dojednanú dobu poskytnutia úveru. Od augusta 2012 až do októbra 2015 tak navrhovateľovi vznikol nárok len na istinu po 27,66 eur mesačne, t.j. 1.078,74 eur (39 splátok x 27,66). V úhrne dlh odporcov zodpovedal sume 2.132,54 eur (do zosplatenia 1.053,80 eur + po zosplatení 1.078,74 eur).

Okresný súd z vykonaného dokazovania zistil, že odporcovia zaplatili navrhovateľovi do podania návrhu 8 splátok po 10 eur v mesiacoch marec až október 2011, čo ale navrhovateľ nezohľadnil. Zo strany odporcov išlo o čiastočné plnenie a keďže neoznačili dotknuté platby, v zmysle § 566 ods. 2 Obč. zák. ich okresný súd započítal na splátku istiny. Zároveň odporcovia po začatí konania zaplatili 100 eur, v dôsledku ktorých platieb sa dlh znížil na 1.952,54 eur (2.132,54 - 8 x 10 - 100). Nakolko

„prvým“ rozsudkom v súdnej veci (č. k. 6C/151/2013-65 z 4.3.2014) boli odporcovia zaviazaní zaplatiť navrhovateľovi 1.388,38 eur v napadnutom rozsudku okresný súd priznal navrhovateľovi právo na zaplatenie (práve) 564,16 eur (rozdiel 1.952,54 eur a 1.388,38 eur).

V otázke príslušenstva - úroku z omeškania - okresný súd zdôraznil (odkazom i na ustálenú súdnu prax), že veriteľovi nevzniká právo požadovať úroky z omeškania s plnením iného príslušenstva (napríklad úroku z úveru). To znamená, že v období do zosplatnenia prináleží navrhovateľovi úrok z omeškania z každej splátky z istiny 27,66 eur, pričom vzhľadom na čiastočné plnenie po 10 eur v období od marca až do októbra 2011 sa táto suma znižuje na 17,66 eur. Následne okresný súd úrok z omeškania priznal od splatnosti každej jednotlivkej splátky až do dňa zosplatnenia zostatku úveru, t.j. do 4.8.2012. Po zosplatnení 4.8.2012 ide o čiastku 1.607,28 eur (istina 608,52 eur do zosplatnenia + 1.078,72 eur po zosplatnení - 80 eur), z ktorej sumy okresný súd priznal navrhovateľovi nárok na úrok z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 5.8.2012 do 16.10.2013. Napokon zohľadnil platbu odporcov vo výške 100 eur dňa 16.10.2013 a od 17.10.2013 uložil odporcom povinnosť zaplatiť úrok z omeškania zo sumy 1.507,28 eur až do zaplatenia. V prevyšujúcej časti (nárokovaný úrok z úveru a časť úroku z omeškania) okresný súd návrh zamietol.

Uviedol, že úver bol poskytnutý odporcom 1/ a 2/ za trvania ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov, preto sú povinní zaplatiť dlh spoločne a nerozdielne. Povinnosť odporcu 3/ sa odvíja od jeho ručiteľského záväzku, z ktorého titulu sa nejedná o solidaritu všetkých troch odporcov. Vzhľadom na sociálnu situáciu odporcov im okresný súd povolil dlh splácať v splátkach 70 eur mesačne, a to až po zaplatení sumy 1.388,38 eur, ktorá bola navrhovateľovi priznaná už „prvým“ rozsudkom. Vzhľadom na to, že v súdnej veci vyhlásenie rozsudku okresný súd odročil na samostatný procesný úkon, pri ktorom bol povinný prítomným účastníkom odovzdať už písomné vyhotovenie rozhodnutia, nemohol do tohto zakomponovať prípadnú náhradu trov spojenú s verejným vyhlásením rozsudku. Preto si rozhodnutie o trovách konania vymienil na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote v zamietajúcej časti podal odvolanie navrhovateľ, ktorý sa alternatívne domáhal jeho zmeny tak, že návrhu bude vyhovieť v celom rozsahu, alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Namietal nesprávnosť použitia ustanovení Občianskeho zákonníka v otázke čiastkových platieb odporcov a požadoval aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka. Poukázal na to, že zmluva o úvere predstavuje tzv. absolútny obchodno-záväzkový vzťah aj v prípade, ak jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ. V tejto spojitosti citoval z odôvodnení viacerých súdnych rozhodnutí v iných veciach. Uviedol, že v konaní uplatňoval iba nepremičané splátky, ale ako veriteľovi mu zostáva zachované i premičané právo, a preto mali byť priebežné splátky vykonané odporcami započítavané na najskoršie splatné splátky.

Navrhovateľ nesúhlasil ani s nepriznaním riadneho úroku zo splátok splatných po zosplatnení úveru. Taktiež v tomto smere poukazoval na ustanovenia Obchodného zákonníka, pričom podľa nich je dlžník povinný zaplatiť úrok z úveru bez ohľadu na jeho mimoriadnu splatnosť. Okresný súd svojím postupom však neprímerane ochránil dlžníka, keďže splácanie úveru by pre neho v zmysle záverov napadnutého rozsudku bolo výhodnejšie ako riadne plnenie zmluvných povinností.

Odporcovia zostali v odvolacom konaní nečinní.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1 O.s.p. (z toho titulu nedotknutým zostal výrok o uložení povinnosti odporcom zaplatiť navrhovateľovi sumu 564,16 eur spoločne s úrokmi z omeškania, podrobne vo výroku napadnutého rozhodnutia vymedzenými) a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) v preskúmvanej časti rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

V zmysle § 212 ods. 1 v spojení s § 205 ods. 3 O.s.p. odvolací súd je viazaný nielen rozsahom odvolania, ale aj konkrétnymi odvolacími dôvodmi, ktoré odvolateľ vymedzí v rámci zákonom stanovenej lehoty na podanie tohto opravného prostriedku. Nadväzne krajský súd preskúmaval napadnuté rozhodnutie prioritne z dôvodov označených navrhovateľom.

V podstate ide o dve zásadné odvolacie námietky: 1/ že v otázke čiastočného plnenia odporcami sa malo postupovať podľa ustanovení Obchodného zákonníka, a nie v zmysle § 566 ods.2 Obč. zák.; a 2/ že veriteľovi - navrhovateľovi prináležia úroky z úveru aj zo splátok splatných až po zosplatnení (po vyhlásení mimoriadnej splatnosti) úveru.

Je nesporné, že (bezprostredným) právnym základom posudzovaného záväzkového vzťahu je zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch; v konkrétnostiach súdeného prípadu v znení ku dňu 21.10.2005 (ku dňu uzavretia zmluvy). Nejedná sa "iba" o právnú úpravu osobitného typu úverovej zmluvy, ako naznačuje navrhovateľ, ale ide o právny predpis, upravujúci osobitný typ zmluvy vo všeobecnosti. Inými slovami, zmluvy o spotrebiteľských úveroch predstavujú samostatný druh súkromnoprávných zmlúv, a nie iba jeden špecifický druh zmluvy o úvere.

Z úvodných ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. (§ 1 Predmet zákona, § 2 Základné pojmy, § 3 Podmienky ponuky spotrebiteľského úveru) je zrejmé, že účelom spotrebiteľského úveru nie je upraviť vzťahy pri podnikaní medzi podnikateľskými subjektmi, ale naopak regulovať vzťahy pri využití "produktov podnikania" (tovarov a služieb) spotrebiteľmi. Spotrebiteľ je totiž fyzická osoba, ktorej bol spotrebiteľský úver poskytnutý na iný účel ako výkon zamestnania, povolania, alebo podnikania (§ 3 ods.2 označeného zákona). Vzhľadom na takto zákonom zadefinovanú povahu jedného z účastníkov, nemožno konštatovať, žeby malo ísť o obchodno-právny vzťah.

Spotrebiteľské právne vzťahy (aj vo všeobecnosti) predstavujú osobitný druh právnych vzťahov, ktoré zahŕňajú zmluvy uzavreté medzi dodávateľmi a spotrebiteľmi tak podľa Občianskeho zákonníka, ako i podľa Obchodného zákonníka. Je však nepochybné, že sa nejedná o vzťahy medzi dvoma podnikateľskými subjektmi, ale o vzťahy podnikateľa (v pozícii dodávateľa) a prioritne fyzickej osoby mimo rámec výkonu jej podnikania, či povolania (v užšom význame slova). Tieto vzťahy sú svojou povahou jednoznačne vzťahmi občianskoprávnymi, preto aj na súvisiace otázky - vrátane otázok započítania čiastkových plnení - je potrebné aplikovať Občiansky zákonník tak, ako to správne učinil súd prvého stupňa a priebežné splátky/platby odporcov započítal na nepremlčanú istinu, t.j. na istinu, ktorá „požíva“ súdnu ochranu.

Len pre úplnosť krajský súd dodáva, že skutočnosť, že zákonodarca charakter spotrebiteľských vzťahov ako vzťahov občianskoprávných vymedzil až v rámci zákona č. 102/2014 Z.z., neznamená, že do doby účinnosti tohto právneho predpisu by mali inú - napríklad obchodnoprávnu - povahu.

Obdobne neobstojí ani druhá odvolacia námietka (tiež v značnej časti vychádzajúca z nesprávnej premisy, že ustanovenia Obchodného zákonníka, týkajúce sa zmlúv o úvere, sa v celom rozsahu vzťahujú i na spotrebiteľov) ohľadne nároku na úrok z úveru aj za obdobie po vyhlásení jeho mimoriadnej splatnosti/po jeho zosplatnení.

V takomto prípade totiž veriteľ svojím jednostranným právnym úkonom navodzuje stav, v ktorom disponuje oprávnením získať okamžite späť celú sumu požičaných finančných prostriedkov. V dôsledku toho na strane veriteľa odpadá časové obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Ak spotrebiteľ už nemá právny titul mať prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený ústavne nekomformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia plnenia a veriteľ by naďalej „pohodlne inkasoval“ úroky z úveru. Inými slovami, išlo o právny stav, kedy by sa fakticky popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku (zosplatnenia úveru) a veriteľ by mal právo na úroky, ako keby k zmene záväzku nedošlo; naproti tomu spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred takouto zmenou.

K totožnému záveru je možné dospieť i prostredníctvom vyhodnotenia mimoriadnej splatnosti úveru z hľadiska povahy právneho stavu ňou navodeného. Jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť vrátiť (celú aktuálnu) sumu požičaného úveru, navýšenú o úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa s predmetným plnením ide svojím charakterom o protiprávny stav. S protiprávnym stavom (keďže spotrebiteľ ocitá v omeškaní) sa prirodzene spájajú výhradne sankcie. Naopak s protiprávnym stavom sa nemôžu spájať odplatné plnenia, ktoré sa viažu len na stav lege artis, t.j. na oprávnené držanie peňažných prostriedkov spotrebiteľom podľa pôvodných podmienok zmluvy o úvere. Povedané inak, v protiprávnom stave patria veriteľovi len sankcie na tento účel definované kogentným (určujúcim) pravidlom § 517 ods. 2 Obč. zák. v spojení s § 3 a § 3a nar. vlády č. 87/1995 Z.z. To znamená, že okresný súd správne navrhovateľovi za obdobie po zosplatnení úveru priznal nárok „len“ na úrok z omeškania. Krajský súd dopĺňa, že predmetný prístup k nárokom veriteľa v čase po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru bol akceptovaný tiež Ústavným súdom SR (bližšie napr. uznesenie sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012), ktorý konštatoval, že ho nemožno považovať za svojvoľný, resp. za taký, ktorý by popieral zmysel práva na súdnu ochranu.

Nakoľko odvolacie dôvody navrhovateľa boli neopodstatnené a neboli zistené ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 212 ods. 3 O.s.p.), potvrdil napadnutý rozsudok v meritórnej časti ako vecne správny.

Vecne správnym je i „priebežné“ rozhodnutie o trovách konania, ktorým si okresný súd bezprostredné rozhodovanie o trovách vyhradil na samostatné rozhodnutie po právoplatnom ukončení konania vo veci samej. V rámci daného rozhodovania rozhodne okresný súd aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.